

Innspill til ny folkehelsemelding

Heving av ungdoms livskvalitet krever lokale målinger og differensierte virkemidler

Ungdommens stemme må høres i nasjonal og lokal politikk. For å skape et helsefremmende og rettferdig samfunn må vi vite hvordan ungdom har det i sitt eget lokalsamfunn, hva som fungerer godt og hvilke tiltak som trengs for ytterligere trivsel. Det kan være ønskelig med andre typer trivselstiltak for ungdom i rurale strøk av landet, enn i urbane områder. Vi må vite hva ungdommen ønsker.

Måling og vurdering av levekår og velferd har foregått i mange tiår i mange land. For å unngå for smalt velferdsfokus har det i Europa de senere år blitt arbeidet med videreutvikling av levekårsmålning. Stiglitz-kommisjonen¹ vurderte hvor effektivt BNP er som indikator for sosialt fremskritt, og poengterte fordelene med å gå fra en ensidig måling av økonomisk produksjon til å måle befolkningens livskvalitet (well-being). Intensjonen bak målinger av god kvalitet er at politiske beslutninger skal treffes på best mulig grunnlag (Vrålstad, 2017). Også *Perspektivmeldingen* som drøfter norsk økonomi i et langsiktig perspektiv, påpeker viktigheten av slik måling (Meld. St. 29 (2016-2017), s. 134).

I august 2018 kom Helsedirektoratets rapport «Livskvalitet» - anbefalinger for et bedre målesystem (Nes, Hansen & Barstad, 2018). I rapportens forord henvises det til at «(...) *kunnskap om innbyggernes livskvalitet kan gjøre politikere og myndigheter bedre i stand til å skape et sunnere og mer rettferdig samfunn*».

Svært mange kommuner i Norge avvikler Ungdata-undersøkelse. Gjennom Ungdata får vi svært gode data på hvordan ungdommen har det. Men det bør tas hensyn til at store undersøkelser, som for eksempel Ungdata, ofte spør ungdom som går på skole, som er rimelig godt integrerte i et samfunn, ikke de som har droppet ut. Undersøkelsene bør også spørre om hva som skal til for at ungdom skal trives enda bedre, hva som skal til for at de blir mer tilfredse med livet og får bedre livskvalitet. Oppfølging av undersøkelsen med fokusgruppe- eller individuelle intervju vil sannsynligvis gi treffsikre svar.

Bosettingsmønsteret skal opprettholdes ifølge Melding til Stortinget nr. 18 (2016-2017), *Berekraftige byar og sterke distrikt*. For å nå denne målsettingen og for å vite hvilke innsatsfaktorer som skal til, må det redegjøres for subjektiv og objektiv levekårsstatus til *ulike* befolkningsgrupper. En må vite hvordan landets befolkning har det, på ulike steder av ulik størrelse, forutsetningene for et godt liv er forskjellige. Derfor må sannsynligvis myndighetenes innsatsfaktorer også være det.

¹ Stiglitz-kommisjonen (*Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*): Satt ned i 2008 på initiativ fra daværende president i Frankrike, Nicolas Sarkozy (Finansdepartementet, 2010). Leder: Joseph Eugene Stiglitz.

I dette innspillet, der ungdom er spesielt nevnt, vil jeg påpeke at vi må vite hva som skal til for at ungdommen skal trives, både i sentrale strøk og på landsbygda. Vi må erkjenne at innsatsfaktorene kanskje må være differensierte for å treffe riktig, behovene er forskjellige.

Kristin Myklevoll

Folkehelsekoordinator

Midtre Gauldal kommune

Referanser

Meld. St. 18 . (2016-2017). *Stortingsmelding 18 (2016-2017). Berekraftige byer og sterke distrikt*. Oslo: Det Kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement.

Meld. St. 29 (2016-2017). (u.d.). *Perspektivmeldingen*. Oslo: Det kongelige finansdepartement. Hentet 02 28, 2018 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20162017/id2546674/>

Nes, R., & Hansen, T. B. (2018). *Livskvalitet - anbefalinger for et bedre målesystem*. Oslo: Helsedirektoratet.

Vrålstad, S. (2017, 06 13). *Slik har vi det - livskvalitet og levekår: Slik har vi det – om målene på livskvalitet og levekår i Norge*. Hentet 12 27, 2017 fra Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/levekar-og-livskvalitet-hva-hvorfor-og-hvordan>